

Вих. № 289 від 31 березня 2021 року

Голові Комітету Верховної Ради України
з питань енергетики та
житлово-комунальних послуг
Герусу А.М.

Щодо законопроектів стосовно заходів з посилення
енергетичної незалежності України

Шановний Андрію Михайловичу!

Асоціація правників України (далі - «Асоціація») є всеукраїнською громадською організацією, що об'єднує понад 6 000 правників із метою сприяння втіленню в життя принципу верховенства права в державному, суспільному та громадському житті, сприяння розбудові правової держави та розвитку юридичної професії.

Зокрема, на базі Асоціації активно функціонує Комітет з питань енергетики, нафти та газу (далі – «Комітет АПУ»), серед пріоритетів і завдань якого є робота над найбільш актуальними питаннями профільного законодавства.

Комітет АПУ висловлює свою повагу та підтримує впровадження заходів з посилення енергетичної незалежності України.

В березні 2021 року в Верховній Раді України були зареєстровані законопроекти №5208, № 5208-2 про внесення змін та доповнень до деяких законів України щодо заходів з посилення енергетичної незалежності України та № 5208-1 про внесення змін та доповнень до Закону України "Про ринок електричної енергії" щодо заходів з посилення енергетичної незалежності України. Ці законопроекти передбачають впровадження низки підходів з метою посилення енергетичної незалежності України.

Комітет АПУ уважно вивчив законопроекти і звертає увагу на таке:

1. Законопроекти 5208 та 5208-2:

1.1. В законопроектах пропонується доповнити Закон України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – «Закон про НКРЕКП») статтю 20¹ та розповсюдити її дію на осіб, пов'язаних відносинами контролю з суб'єктами господарювання, визначеними ч. 1 ст. 2 Закону про НКРЕКП. Слід відзначити, що цей термін вже використовується в п. 1) ч. 5 ст. 5 Закону про

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ В 2021 РОЦІ

АVERLEX

ARIO

ASTERS

ВАСИЛЬ КІСІЛЬ

VB' PARTNERS
law firm

ЮРИДИЧНЕ
БЮРО
ЕГОРОВ
ПУГІНСЬКИЙ
АФАНАСЬЄВ
І ПАРТНЕРИ

LCF

ПАРТНЕРИ

АЛЕКСЕЄВ
БОЯРЧУКОВ
ТА ПАРТНЕРИ

SLS GROUP
LAW FIRM

MORIS

САТЕНКО ІВАНЕНКО
LAW FIRM

Sokolovskiy
and Partners

КУШНІР, ЯКИМ'ЯК ТА ПАРТНЕРИ
ЮРИДИЧНА ФІРМА

НКРЕКП, однак Закон про НКРЕКП не містить його визначення. Пропонується доповнити Закон про НКРЕКП таким терміном:

особа, пов'язана відносинами контролю - особа, яка контролює відповідну особу, перебуває під її контролем або разом з нею перебуває під спільним контролем. Для державних і казенних підприємств, юридичних осіб, більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) яких прямо або опосередковано перебуває у державній власності, особами, пов'язаними відносинами контролю, вважаються державні органи та їх керівники (заступники керівників), до сфери управління яких належать (входять) такі підприємства або які є учасниками (акціонерами) таких юридичних осіб.

Необхідно також врахувати, що в Законі України «Про ринок природного газу» (далі – «Закон про ринок газу») міститься визначення терміну «контроль», а в Законі України «Про ринок електричної енергії» (далі – «Закон про ринок електричної енергії») таке визначення відсутнє, хоча вказаний термін використовується в тексті цього Закону. Зважаючи на те, що термін «контроль» використовується в усіх вказаних законах пропонується навести визначення цього терміну в Законі про НКРЕКП, а в інших відзначених законах зробити посилання на визначення, наведене в Законі про НКРЕКП, де контроль – це вирішальний вплив або можливість здійснення вирішального впливу на господарську діяльність суб'єкта господарювання у сферах енергетики та комунальних послуг, що здійснюється, зокрема, шляхом реалізації права володіння або користування всіма активами такого суб'єкта чи їх значною частиною, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування та прийняття рішення органами такого суб'єкта тощо.

Пропонується доповнити запропоновану статтю 20¹ нормою щодо строків (i) подачі суб'єктами господарювання звітних відомостей, які визначаються Регулятором; (ii) публікації Регулятором відомостей на його офіційному веб-сайті протягом місяця від кінцевої дати подачі.

- 1.2. Щодо доповнення статті 16 Закону про ринок електричної енергії новою частиною третьою, згідно з якою у разі зниження рівня запасів палива нижче затверджених обсягів резервів центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі протягом 24 годин інформує про це державні органи і ОСП та надає пропозиції щодо заходів, які слід вжити для необхідного підвищення рівня таких запасів, разом з проєктами необхідних нормативних актів.

Пропонується уточнити, кому саме надаються пропозиції щодо заходів, які слід вжити для необхідного підвищення рівня таких запасів – переліченим у запропонованій статті державним органам чи підприємствам, що експлуатують електростанції. На думку Комітету АПУ, варто також уточнити статус цих пропозицій. Крім того, вказано, що також подаються проєкти нормативних актів, однак, не уточнено, які саме проєкти подаються - проєкти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, або проєкти нормативних актів державних органів, які інформуються про зниження запасів палива.

- 1.3. Стосовно повноважень Регулятора обмежувати доступну пропускну спроможність в частині міждержавних перетинів. Згідно абз. 25-26 п. 1 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону про ринок

електричної енергії такі повноваження до 31 грудня 2020 року стосувалися міждержавних перетинів між Україною та державами, які не є сторонами Енергетичного Співтовариства. Законопроєктами пропонується встановити до кінця 2021 року повноваження щодо обмеження/анулювання аукціонів в частині міждержавних перетинів між Україною та державою, що визнана Верховною Радою України державою-агресором. Отже, норми законопроєктів встановлюють можливість застосування заходів щодо обмеження імпорту електроенергії на кордоні з державою-агресором, однак не виключають можливість імпорту електроенергії походженням з цієї країни через кордони інших суміжних держав.

- 1.4. Щодо доручення Кабінету Міністрів України прийняти акти щодо запровадження спеціальних мит на паливно-енергетичні ресурси. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2020 р. № 719 «Про запровадження спеціального мита на окремі товари походженням з Російської Федерації, що ввозяться на митну територію України» до 31 грудня 2021 року запроваджено спеціальне мито на перелік товарів походженням з Російської Федерації, серед яких, зокрема, є товари, на імпорт яких вже запроваджено спеціальне мито, однак ці товари дублюються у законопроєктах. Тому ця норма законопроєкту потребує перегляду та видалення вимог, що вже виконані (важкі дистилати, гази скраплені, вуглеводні).

Стосовно вимоги щодо підготовки і надання Верховній Раді України звіту щодо запровадження спеціальних мит на визначені в законопроєкті товари, а у разі якщо такі мита не будуть запроваджені – відповідні пояснення, а також щодо частки визначених законопроєктом товарів у загальному обсязі річного споживання в Україні відповідних товарів щорічно, починаючи з 2014 року, а також щодо заходів, вжитих Кабінетом Міністрів України протягом цього періоду щодо таких товарів відповідно до статті 29 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

Відповідно до ч. 5 ст. 1 Закону України «Про Кабінет Міністрів України», Кабінет Міністрів України відповідальний перед Президентом України і Верховною Радою України, підконтрольний і підзвітний Верховній Раді України у межах, передбачених Конституцією України.

Подання звітів із встановлених законопроєктом питань Конституцією України не передбачено. Вказана в законопроєкті інформація може бути отримана, наприклад, під час проведення «Години запитань до Уряду» або на запит народного депутата. Крім того, більш доцільною вбачається послідовність дій, за якої Уряд готує і надає інформацію про частку визначених законопроєктом товарів у загальному обсязі річного споживання в Україні відповідних товарів щорічно починаючи з 2014 року, що дасть змогу встановити рівень залежності України від таких товарів та на підставі цієї інформації визначити необхідний перелік заходів, що мають бути вжиті для посилення енергетичної незалежності України.

2. Законопроєкт 5208-1

- 2.1. Законопроєктом пропонується включити до Закону про ринок електричної енергії термін «технологічний переток електричної енергії – фізичне переміщення між ОЕС України і енергосистемами суміжних держав певних обсягів електричної енергії, що здійснюється на виконання укладених угод (договорів) між операторами систем передач про забезпечення паралельної роботи енергосистемами систем суміжних держав та

надання аварійної взаємодопомоги, яке здійснюється виключно через фізичні властивості технологічного процесу переміщення електричної енергії між енергосистемами суміжних держав, та не є результатом експортно-імпорتنних операцій учасників ринку».

Пропонується обмежити можливість технічних перетоків необхідністю купівлі-продажу електричної енергії з метою забезпечення безпечної роботи ОЕС України та держав, що є членами (сторонами) Європейського Союзу або Енергетичного Співтовариства та/або отримання-надання аварійної допомоги між ОЕС України та енергетичними системами інших країн.

- 2.2. На думку Комітету, не вбачається обґрунтованим виключення ч. 8 ст. 67 Закону про ринок електричної енергії.

На підставі вище викладеного, просимо врахувати надані зауваження та пропозиції у законопроектах.

**З повагою,
Голова Комітету
з питань енергетики, нафти та газу**

Марина Гріцишина

Виконавець:
Мотя Вікторія
тел.+38 (044) 492-88-48
e-mail: komitet@uba.ua